

בש"פ 990/14 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 990/14

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז

העורר: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו
מיום 4.2.2014 במ"ת 44088-12-13 שניתנה על ידי
השופט צ' קאפח

תאריך הישיבה: י"א באדר א' התשע"ד (11.02.14)

בשם העורר: עו"ד צדוק חוגי

בשם המשיבה: עו"ד נורית הרצמן

החלטה

1. בפני ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו מיום 4.2.2011 (מ"ת 44088-12-13, השופט צ' קפאח), לפיה דחה בית המשפט את בקשת העורר להקלה בתנאי מעצר הבית שלו כך שיותר לו לצאת לעבודה ולתפילות שבת בפיקוח.

רקע והליכים קודמים

עמוד 1

2. ביום 23.12.2013, הוגש נגד העורר לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו כתב אישום (תפ"ח 44336-12-13) המייחס לו ביצוע עבירות מין במי שהייתה באותה עת גיסתו, אחותה של אשתו (להלן: המתלוננת). על פי עובדות כתב האישום, בשנים 2003-2004 ביצע העורר במתלוננת, שהייתה קטינה, מעשים מגונים ומעשי סדום. בכתב האישום נטען, כי במהלך התקופה האמורה, נהג העורר לבלות את הפסקות הצהריים מלימודיו בישיבה, בבית הוריה של המתלוננת, כך ששניהם שהו בו לבדם. על-פי כתב האישום, העורר נהג להיכנס לחדרה של המתלוננת בעת שזו ישנה, ליטף אותה, והכניס את ידו מתחת לחולצתה ולתחתוניה. במספר פעמים, היה העורר מוריד את מכנסיו ותחתוניו תוך שהוא מרים את חצאיתה של המתלוננת ונשכב מעליה כך שאיבר מינו היה מונח על איבר מינה. עוד נטען, כי במספר מועדים במהלך אותה תקופה, בעת שהמתלוננת ישנה בחדר בביתו של העורר, ביחד עם ילדיו, היה העורר נכנס לחדר, מרים את השמיכה שבה התכסתה ומלטף אותה בגופה, בחזה ובאזור איבר מינה. בנוסף לכך, במועד בלתי ידוע במהלך התקופה שעליה נסב כתב האישום, בעת שהעורר הסיע את המתלוננת, הוא עצר את הרכב, פתח את רוכסן מכנסיו וביקש להחדיר את איבר מינו לפיה. המתלוננת נענתה לבקשתו בשל חששה ממנו ומן האפשרות שיתגלו המעשים שהוא נהג לבצע בה. עוד צוין בכתב האישום, כי במהלך חודש מרץ 2003, בתקופה שבה אשתו הייתה מאושפזת לרגל שמירת היריון, החדיר העורר את ידו מתחת לחולצתה של המתלוננת, מבלי שזו נתנה את הסכמתה לכך ונגע בגופה - וזאת בשלושה מועדים שונים. באחד מהמקרים, בעת שהשניים שהו בביתו של העורר, הוא אחז בה וזרק אותה על מיטת בתו, נשכב עליה ונגע בגופה - וזאת למרות בקשות המתלוננת שיעזוב אותה. בהמשך לכך, העורר הואשם בביצוע עבירות של מעשה מגונה בבת משפחה (לפי סעיף 351(א)(3) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין)), לגבי מעשים שקדמו למועד בו מלאו למתלוננת 16; עבירות של מעשה מגונה ללא הסכמה (לפי סעיף 348(ג) לחוק העונשין, לגבי מעשים שנעשו לאחר שמלאו למתלוננת 16) ועבירה של מעשה סדום בבן משפחה (לפי סעיף 351(א) לחוק העונשין).
3. יצוין כי הגשת כתב האישום נגד העורר ידעה תלאות רבות. תחילה, הוגש נגד העורר כתב אישום לבית המשפט המחוזי עוד ביום 22.11.2011 (תפ"ח 55734-11-11). אולם, בשל אי-קיום שימוע כמתחייב לפי הדין, הודיעה המשיבה, בטרם הקראת כתב האישום, כי בשלב זה היא חוזרת בה מן האישומים, על מנת לקיים הליך של שימוע. לאחר שמיעת עמדתו של העורר, ביום 18.3.2012 הוגש נגד העורר כתב אישום פעם נוספת (תפ"ח 32467-03-12). אולם, בשל קשיים שהתעוררו באיתורו של העורר, קיבל בית המשפט המחוזי (השופטים נ' אחיטוב, מ' דיסקין ו-ר' בן-יוסף) ביום 9.7.2012 את בקשת המשיבה למחיקתו של כתב האישום.
4. ביום 27.9.2012, יצא העורר את הארץ לארצות הברית. בעקבות יציאתו, ביום 6.11.2012 הוציא בית המשפט המחוזי בתל אביב (השופט ש' אבינור), לבקשת המשיבה, צו מעצר נגד העורר - הן בגין עבירות המין המיוחסות לו והן בקשר לחשדות שיצא את הארץ שלא כדין. כמו כן, הוגשה נגדו בקשת הסגרה לשלטונות ארצות הברית. המשיב נעצר בארצות הברית ביום 19.6.2013. במסגרת הליכי ההסגרה, נטען כי העורר עזב את הארץ שלא כדין, כשהוא משתמש בדרכון שהונפק לו במרמה על שם אחיו. בא-כוחו של העורר פנה לבית משפט השלום בבקשה להורות על ביטולו של הצו, שכן לטענתו צו המעצר הוצא בהיעדר סמכות. הבקשה לביטול הצו נדחתה, ובהמשך לכך דחה בית המשפט המחוזי בתל אביב (השופט צ' גורפינקל), ערעור שהוגש על החלטה זו. ביום 19.12.2013, הוסגר העורר לישראל.
5. מיד לאחר הסגרתו של העורר לישראל, ביום 20.12.2013, הוא הובא בפני בית משפט השלום בבקשה להורות על מעצרו למשך חמישה ימים, וזאת לשם חידוש ההליכים נגדו, על אף שלא הוגשה הצהרת תובע בקשר לכך. בנוסף, צוין על-ידי המשיבה כי בעניינו של העורר מתנהלת חקירה, בגין העבירות הכרוכות ביציאתו מן הארץ- ובכלל זאת בחשד לשיבוש מהלכי משפט, התחזות כאדם אחר במטרה להונות וזיוף, וכי תיק החקירה בגין עבירות אלו יועבר לפרקליטות

לצורך בחינת האפשרות להגשת כתב אישום (מ"י 40241-12-13, השופט ש' מלמד). בית משפט השלום קבע כי קיים יסוד סביר להניח שהעורר התחמק מהליכי המשפט ועזב את הארץ "בניגוד לתנאים שנקבעו ויתכן כי אף תוך ביצוע עבירות" וקבע כי על מנת לאפשר את הגשתו מחדש של כתב האישום בנוגע לעבירות המין המיוחסות לעורר יש לעוצרו עד ליום 22.12.2013. בו ביום, הגיש העורר ערר על החלטה זו לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, וטען כי מדובר במעצר בלתי חוקי. ערר זה נדחה בבית המשפט המחוזי (עמ"י 40478-12-13, סגן הנשיאה ג' קרא).

6. עם הגשת כתב האישום נגד העורר, הוגשה בקשה למעצרו של העורר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו. בית המשפט המחוזי קבע כי בשים לב למכלול נסיבות העניין ולהשתלשלות הפרשה ניתן להימנע ממעצר עד תום ההליכים של העורר ולהסתפק בשחרורו למעצר בית בתנאים. בית המשפט המחוזי ציין כי נסיבות יציאתו של העורר מהארץ מלמדות כי יש לו יכולות בתחומי הזיוף, ובהתאם לכך הורה כי העורר ישוחרר בתנאים הבאים: התחייבות עצמית וערבות צד ג' בסך 500,000 ש"ח כל אחת; הפקדת ערבות בנקאית בסך 250,000 ש"ח; הימצאותו של העורר במעצר בית, בבית הוריו שבבני-ברק, תחת פיקוח לסירוגין, מצד הוריו, אשר נדרשו לדווח למשטרה על כל הפרה של תנאי השחרור, ונדרשו לחתום על ערבות בסך 500,000 ש"ח, על מנת להבטיח את קיום התחייבויותיהם; איזוק אלקטרוני; בנוסף, ניתן צו עיכוב יציאה מהארץ נגד העורר, דרכונו הופקד בתיק החקירה, ונאסר עליו ליצור קשר ישיר או עקיף עם מי מהמעורבים בפרשה. ערר שהגיש העורר על החלטה זה נדחה ביום 19.1.2014 (בש"פ 8709/13, השופט א' שהם).

7. ביום 30.1.2014 הגיש העורר לבית המשפט המחוזי בקשה לעיון חוזר בתנאיה של חלופת המעצר שנקבעה לו, שהתמקדה כאמור בכך שיתאפשר לו לצאת לעבודה בימי חול (לנוכח קשייו הכלכליים, ובכלל זה לשלם מזונות לילדיו) ולתפילות בציבור בימי שבת. המשיבה התנגדה לבקשה, בטענה כי לא מתקיימת עילה לעיון מחדש, בעיקר נוכח העובדה כי החלטת בית המשפט העליון בבקשה הקודמת ניתנה אך ביום 19.1.2014. ביום 4.2.2014 דחה כאמור בית המשפט המחוזי את הבקשה לעיון חוזר. בהחלטה נקבע כי כל הנסיבות הרלוונטיות זכו להתייחסות במסגרת ההחלטה מיום 23.12.2013, אשר נדחתה ביום 19.1.2014. בית המשפט קבע כי לא חל שינוי כלשהו בנסיבות, ומכאן דחה את הבקשה.

ההליך הנוכחי וטענות הצדדים

8. הערר שבפני מופנה כנגד החלטה זו של בית המשפט המחוזי. ראשית, טוען העורר כי יש לומר שחל בעניינו שינוי נסיבות, לנוכח העובדה ששמיעת הראיות בתיק העיקרי נקבעה רק ליום 23.6.2013. לשיטתו, שינוי זה מחדד את התמשכותה של שלילת חירותו (בשים לב גם לתקופת מעצרו הקודמת בארצות-הברית), שיקול שלא עמד נגד עינוי של השופט שהם בעת שנתן את החלטתו. שנית, טוען העורר שיש לתת משקל לעובדה שחרף הצהרות הפרקליטות לא הוגש נגדו כתב אישום בכל הנוגע לעבירות המיוחסות לו בקשר ליציאה מן הארץ, למרות שעבירות נטענות אלה הן ששימשו הצדקה עיקרית לשלילת חירותו בעת הזו (לביסוס הטענה של חשש מפני הימלטות). בנוסף לכך, ולגופם של דברים, התייחס בא-כוחו של העורר לנטל הכלכלי הלא פשוט שבו נושא העורר כמי שהתגרש מאשתו וחייב בתשלום מזונות ילדיו.

9. באת-כוח המשיבה טענה כי בדין דחה בית המשפט המחוזי את הבקשה לעיון חוזר על הסף בשים לב לפרק הזמן הקצר שחלף מאז החלטתו של השופט שהם בעניין שחרורו לחלופת מעצר. במהלך הדיון הוסיפה באת-כוח המשיבה כי הדעת נותנת כי העורר יוכל לנסות ולהגיש בקשה נוספת לעיון חוזר לאחר שיחלוף זמן מה נוסף. כמו כן,

נטען כי המועד שנקבע לתחילת המשפט אינו מאוחר מכפי שניתן היה לצפות, וכי כבר נקבעו מספר ישיבות להוכחות שיתקיימו עוד לפני פגרת בתי המשפט.

דין והכרעה

10. לאחר ששקלתי את הדברים הגעתי לכלל דעה כי דין הערר להידחות, כגישת המשיבה. הטעם לכך הוא, בעיקרו של דבר, הטעם הדיוני שעליו הצביעה המשיבה. לפי סעיף 52(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996, הליך של עיון חוזר מוגבל למצב שבו "נתגלו עובדות חדשות, נשתנו נסיבות או עבר זמן ניכר מעת מתן ההחלטה". נראה כי בקשתו של העורר בעניינינו מבוססות על התנאי לפיו "נתגלו עובדות חדשות". באופן כללי, אכן הובעה בפסיקה העמדה לפיה קביעת מועד דיון רחוק יכולה להוות שינוי נסיבות או עובדה חדשה המצדיקה עיון חוזר (ראו למשל: בש"פ 442/95 מלול נ' מדינת ישראל (29.1.1995); בש"פ 10962/07 מזרחי נ' מדינת ישראל (21.1.2008)). אולם, במקרים הספורים הללו, מועדי הדיון שנקבעו היו רחוקים באופן משמעותי מיום מתן ההחלטה. לא אלה הם פני הדברים בעניינינו, שבו קביעת מועד הדיון אינה יכולה להיחשב נסיבה חדשה בלתי צפויה.

11. אני מבקשת להדגיש כי אין בהחלטתי זו דבר שיש בו כדי למנוע הגשת בקשה לעיון חוזר על-ידי העורר בחלוף זמן נוסף, על-פי הכללים המקובלים. זו תהיה המסגרת המתאימה להעלאת טענותיו של העורר. יש להניח כי עד אז גם יתבהרו הפרטים הנוגעים להגשת כתב אישום בכל הנוגע לעזיבת המדינה על-ידי העורר, ואף בעניין זה יוכל העורר לטעון, אם ימצא לנכון לעשות כן, בעתיד.

12. אשר על כן, הערר נדחה.

ניתנה היום, י"ג באדר א' התשע"ד (13.2.2014).

שׁוֹפֵט